

De Toekomst van een Wezenlijk Waardevast Bestel

**Wat is er gaande en waar gaat de
wereldeconomie naar toe,
hoe het tij te keren?**

*door
Jaap Jan de Dood en Marieke De Vrij, april 2008*

Deel 2

Inleiding

In de afgelopen decennia zijn er steeds meer 'luchtbellen' gecreëerd binnen ons economisch- en financieel bestel. Dit heeft tot gevolg dat het natuurlijke gezag dat financiële middelen in het (verre) verleden hadden, vanwege de waardevastheid, niet meer aanwezig is. Er worden financiële concessies gedaan die geen basale zekerheid meer in zichzelf hebben.

Het financiële stelsel dat steeds meer op zichzelf komt te staan en meer en meer vervreemd raakt van de werkelijkheid, zal opnieuw moeten integreren met deze werkelijkheid. Om dit te bereiken zal er de komende jaren een omslag moeten plaatsvinden in het hele *sociaal-economisch denken*. Daarnaast zal de basale werkelijkheid van de financiële stromen een geheel ander karakter moeten krijgen.

Het project '**De Toekomst van een Wezenlijk Waardevast Bestel**' dat ten grondslag ligt aan dit document, is een eerste aanzet tot richting geven aan dit veranderingsproces. Het is een gezamenlijk project van *Marieke de Vrij en Jaap Jan de Dood*.

In een eerste publicatiedeel hebben Marieke en Jaap Jan een aantal zaken benoemd die van belang zijn bij het denken over een nieuw (sociaal/economisch) bestel. Zij hebben toen gekeken naar de verschuiving van het machtsevenwicht in de wereld en naar de deglobalisering. Daarnaast is een aantal meer specifieke fenomenen aan de orde gekomen zoals welvaart versus welzijn, gelijkheid van rechten, duurzaamheid en de rol van financiële sjacheraars.

In dit tweede deel, wat zij u hier laten lezen, komen zij terug op de verschuiving van het machtsevenwicht, kijken zij naar de nieuwe rol van geld, de creatie van schijnzekerheid en

illusie van controle en de weg naar een nieuw bewustzijn. Voorts staan beiden stil bij de problemen die ze tegenkomen bij het voorspellen van de toekomstige ontwikkelingen.

Verschuiving van het machtsevenwicht

In het *eerste deel* hebben beiden al een aantal zaken benoemd met betrekking tot de verschuiving van het machtsevenwicht (zie: www.devrijemare.org of www.dedood.nu). Omdat dit één van de belangrijkste ontwikkelingen zal zijn in de toekomst, zullen zij hier ongetwijfeld vaker aandacht aan besteden.

De schommelingen c.q. verschuivingen in het machtsevenwicht spelen al langer onder de oppervlakte maar zullen de komende tijd zichtbaarder gaan worden en zich niet meer weerlegbaar tonen. Deze machtsschommelingen creëren onrust bij de verliezende partijen, die hun machtsfactor zien reduceren. Tegelijkertijd zullen ook, gekoppeld aan de angst die dat teweegbrengt, politieke statements gemaakt worden om het eigen machtsoverwicht te behouden ten nadele van hen die nu aan de macht gaan komen. Het is dus een heel risicogevoelig tijdperk waar we in zitten, omdat als er geen zuivere politiek uitgeoefend wordt men ten nadele van andere landen sturend kan zijn, zelfs tot oorlogsgeweld toe.

Belangwekkend is dan ook om de verschuiving van machtsposities niet zozeer te zien als een machtsbeweging die weerhouden dient te worden, maar om te zien hoe men vanuit vriendschap en wederzijds respect de banden niet doet verbreken. Vooralsnog ziet dat er niet direct gunstig uit. Vanuit politieke overheden, met name vanuit Amerika, wenst men daar niet zuiver mee overweg te gaan, omdat men het spel wil blijven beheersen.

Indien landen als Amerika zouden inzien dat ze beter financiële zorg kunnen besteden aan het interne leefklimaat in hun eigen land, en hun inspanningen niet richten op instandhouding van de machtspositie, zullen ze ervaren dat ze er veel heilzamer uit kunnen komen.

Want als ze het machtsverlies gaan bestrijden, ten nadele van hun sociale leefklimaat, zal er ook heel veel oproer bij de bevolking uitbreken en zal er wantrouwen ontstaan naar de leiders toe, waardoor ook de cohesie tussen deze twee (voor zover die er is) geheel afbrokkelt.

Ofwel, als Amerika in staat is om op natuurlijke wijze goed met zijn bewoners in zorg overweg te gaan en geen oorlogen uit gaat lokken om het huidige machtsevenwicht in stand te houden, maar vriendschapsbanden aangaat met de nieuwe machthebbers, dan

zou dat de wereldgeschiedenis ingaan als een verbetering van de mensheid op het niveau van een innerlijke opdracht die hier ligt. Maar als hier de niet waarachtige intentie levend blijft, dat je alleen maar bij mácht goed kan leven, dan is het weer een gemiste kans en zullen ook de verstoringen zo groot worden dat die innerlijke opdracht opnieuw vervuld moet worden. Zo werkt het steeds. Je krijgt de kans om iets te leren, leer je het niet, krijg je een versterkte spiegel.

Bewustzijnsverwatering en leverage

In de financiële sector wordt veel gesproken over '**leverage**', een Engelse term welke in het Nederlands meestal met hefboom(werking) wordt aangeduid. De essentie is dat aan de intrinsieke waarde van een goed, iets wordt toegevoegd om de betreffende intrinsieke waarde een grotere dynamiek te geven. De meest bekende voorbeelden hiervan zijn het financieren van een onderneming met vreemd vermogen en het beleggen met geleend geld. Bij een positieve ontwikkeling van de onderliggende waarden (onderneming of belegging) verkrijgt men een hoger rendement op het eigen vermogen (intrinsieke waarde). Echter het omgekeerde is ook het geval. Een negatieve ontwikkeling zal ook versterkend doorwerken in de intrinsieke waarde.

Leverage is echter niet alleen een fenomeen in de financiële wereld, maar heeft zicht breed verspreid in onze wereld, ons denken en ons bewustzijn. Om dit te verduidelijken, laten we de gebruikelijke vertaling van het woord 'leverage' los. We richten ons vervolgens op dat wat leverage eigenlijk met intrinsieke waarden doet, namelijk het creëren van een systeem waarin de intrinsieke waarde van iets verwatert. Alvorens we verder ingaan op de effecten van verwatering, is het van belang in grote lijnen aan te geven hoe systemen opgebouwd zijn en hoe ze werken. We zien in dit verband de wereld als een systeem.

Dit systeem kan vervolgens weer onderverdeeld worden in allerlei subsystemen. Het financiële systeem, het sociaal-maatschappelijke systeem, het politieke systeem etc. Ook deze zijn allemaal weer opgebouwd uit subsystemen en al deze systemen en subsystemen staan onderling in verbinding met elkaar. Ze hebben allemaal een eigen energie, een eigen bewustzijn en een eigen dynamiek. In feite heeft ieder systeem dus een eigen intrinsieke waarde, ook wel energetische waarde genoemd. Hier ligt de basis van het huidige probleem. Van- en in zeer veel systemen is de energetische waarde verwaterd en dus minder standvastig. Dit noemen we ook wel de leverage van het systeem.

Leverage is zo ongeveer uitgevonden in de financiële wereld. Als gevolg van de onderlinge verbondenheid van systemen, heeft het financiële systeem bijna alle andere systemen

besmet. Door deze besmetting is de energetische waarde van de diverse systemen en hun onderlinge verbondenheid verzwakt.

Zowel op wereldniveau (politieke vervreemding, dubbele agenda's), sociaal/maatschappelijk niveau (bevolkingsgroepen, verbreding van de kloof tussen arm en rijk) als op persoonlijk niveau (wie en wat ben ik?).

Op al deze niveaus voelen we ons vervreemd, eenzaam en niet meer verbonden met elkaar.

Bijna alle trends buigen uiteindelijk om of komen tot een einde. In feite is dat ook aan de orde bij het verwateringsproces. De energetische waarde is in vele systemen dusdanig verzwakt, dat het systeem afgebroken gaat worden, of zichzelf zal transformeren. Doel van dit proces is om nieuwe energie op te doen. Om dit te doen is het nodig om het verwateringseffect terug te draaien. Je kunt dit het beste vergelijken met het proces van het oplossen van iets in water en het vervolgens koken met als doel het water te laten verdampen, waardoor de oorspronkelijk opgeloste zaken weer materialiseren en zichtbaar worden.

Iedereen die wel eens goed heeft gekeken naar kokend water, ziet dat naarmate het kookpunt nadert, er een steeds grotere turbulentie ontstaat in het water. Uiteindelijk wordt het een enorm borrelend en chaotisch bewegend geheel, waar niemand meer enige structuur in herkent. Dit zal ook de weg kenmerken die ons zal leiden van de huidige toestand naar de toekomst.

Om de leverage uit de verschillende systemen te krijgen, zal er veel turbulentie, chaos en onzekerheid ontstaan. In de financiële wereld hebben we daar al een voorproefje van gezien. Banken en beleggers die in de problemen komen en wantrouwen naar elkaar hebben. Centrale banken die in actie moeten komen, maar eigenlijk geen echte middelen hebben. De eerste stormen lijken inmiddels geluwd, maar binnen niet al te lange tijd, zal de reële economie de gevolgen ondervinden van de huidige crisis, en zal een nieuwe crisis zich aandienen. De kredietcrisis, zal overgaan in een schulden crisis welke waarschijnlijk alleen met hyperinflatie is weg te werken, met alle gevolgen van dien.

Ook op politiek/wereldniveau zullen we de gevolgen van dit "kookproces" zien. Na een lange periode van globalisering zal er sprake zijn van deglobalisering. Landen en machten zullen zich terugtrekken uit het voor hun niet meer beheersbare deel van de wereld. Zij zullen hun energie en middelen gaan gebruiken voor het oplossen van de eigen problemen. Ook dit gaat niet zonder slag of stoot. Het opgeven van macht zal niet altijd vrijwillig zijn. Er zullen conflicten ontstaan, niet alleen geografische conflicten, maar ook

handelsconflicten. Er zal weer om protectionisme van de eigen ondernemingen en belangen worden gevraagd. Nationalistische tendensen zullen her en der de kop op steken.

Ook op **sociaal-maatschappelijk niveau** zullen landen en samenlevingen problemen moeten oplossen. China zal als één van de nieuwe machtsfactoren, intern orde op zaken moeten stellen, de kwestie Tibet is daar een voorbeeld van, maar ook de problemen met de agrarische bevolking zullen moeten worden opgelost. In het Westen zullen we de onrust tussen de verschillende religies onder ogen moeten zien, evenals de kloof tussen arm en rijk.

De natuurlijke omgeving waarin we leven is ook onderdeel van het probleem. Op deze omgeving is een zware wissel getrokken. We hebben in feite een grote hefboom op de energetische verbinding met de mensheid gezet. Het gevolg is een enorme vervuiling en een roofbouw op de grondstoffen en voedingsstoffen in en van deze wereld. We zullen, en voorproefjes hebben we al her en der gezien, te maken krijgen met grotere weersveranderingen en klimaatveranderingen. Daarnaast zullen er zeer waarschijnlijk meer aardbevingen en andersoortige rampen zich gaan voordoen, bijvoorbeeld epidemieën. De voorspelbaarheid hiervan zal afnemen vanwege achterhaalde modellen en verkeerde aannames.

Als laatste, maar zeker niet het minst belangrijke, komt er turbulentie op het persoonlijke vlak. Dit is op zich niet verwonderlijk. Ook hier heeft verwatering van waarden een rol gespeeld. We kennen allemaal het fenomeen van (mobiel)bellen, mailen en sms'en tijdens een etentje of vergadering, waarbij je je afvraagt of jij of het onderwerp werkelijk zo oninteressant bent. In essentie wordt hier duidelijk dat de verbinding minder energetische waarde heeft. Daarnaast zullen alle eerder genoemde veranderingen en turbulentie de persoonlijke onzekerheid nog eens vergroten, zodat we ons werkelijk gaan afvragen wie we zijn, wat we zijn en hoe en met wie we verder moeten.

Uiteindelijk moet al deze turbulentie en onzekerheid ergens toe leiden, en het liefst tot iets beters. Waarschijnlijk is dat ook zo. Door alle hiervoor genoemde processen en gebeurtenissen zullen we gaan inzien dat we een niet beheersbare, niet controleerbare en onzekere wereld hebben geschapen. Een wereld waarin de risico's enorm zijn vanwege de directe niet duurzame verbindingen en verbanden die alle (sub)systemen met elkaar hebben. Dit is iets waar de mensheid niet van houdt. We willen controle, zekerheid en een goed gevoel. Om dit te bereiken zal het grote systeem, worden opgebroken in vele kleine. Immers een probleem in een overzichtelijke omgeving met beperkte externe invloeden

(zowel naar binnen als naar buiten) is beter te herkennen, meestal minder complex en dus beter op te lossen. Om het probleem van leverage op te lossen moeten we dus kleinere eenheden creëren. Er zal dan ook een soort celstructuur ontstaan.

We hadden het al eerder over deglobalisering. Landen zullen meer op zichzelf komen te staan, samenlevingen gaan hun naam eer aan doen en de natuur zal meer ontzien worden en minder misbruikt.

In het concept van cellen zullen we zien dat deze wel in verbinding blijven met elkaar, alleen zullen de verbindingen meer duurzaam zijn, hechter. Iedere cel, iedere structuur en ieder systeem zal zijn eigenschappen inzetten ten behoeve van de anderen. Niet om geldelijk gewin of erkenning, maar op basis van wederzijdse erkenning en vertrouwen. Dit alles is overigens geen teruggang.

In plaats van zich te richten op vermogensopbouw in de vorm van geld of goud, is de wereldeconomie meer gebaat bij het verleggen van de aandacht naar de bevrediging van één van de belangrijkste basisbehoeften van de mens, namelijk **voedsel**. Men zal zich meer moeten richten op de teelt van gewassen die een langdurig bestaansrecht hebben na de oogst. Dit betreft in ieder geval granen en bonen, maar er zijn ook andere voedselproducten met een hoge voedselwaarde die zeer essentieel zijn voor de menselijke bouw die binnen dit kader vallen. Deze producten kunnen vanwege hun langdurige houdbaarheid in principe in overmaat geproduceerd worden. Indien de overschotten regionaal zijn kunnen deze verdeeld worden over de regio's waar tijdelijke tekorten zijn, of indien deze overschotten op wereldniveau ontstaan, opgeslagen worden voor perioden waarin tekorten zullen optreden.

Een belangrijke rol in de productie van voedsel spelen de bio-industrie en de energievoorziening in de wereld. We verliezen veel granen aan de voedselvoorziening voor dieren die als productiedieren gebruikt worden.

Voor wat betreft de energievoorziening constateren we dat de kwaliteit van graan waaruit energie wordt gemaakt van een andere orde is dan van het reguliere graan. Het heeft een lagere waarde op voedselniveau.

Alle hiervoor genoemde factoren zullen een rol gaan spelen in de ontwikkeling van een nieuw en sociaal (geld)stelsel. Een (geld)stelsel dat zal zijn gebaseerd op hernieuwd vertrouwen en respect voor elkaars kwaliteiten en tekortkomingen, zowel materieel als immaterieel.

Een ander punt van aandacht in dit kader is dat landen, al of niet via Sovereign Wealth Funds (Beleggingsfondsen welke nationale overschotten beheren) en ondernemingen, hun financiële middelen te risicovol inzetten. Bij multinationale ondernemingen zien we bijvoorbeeld dat onder druk van hedgefonds en private equity partijen, vaak gedwongen beslissingen worden genomen. Zij verliezen hierbij de lange termijngedachte wel eens uit het oog, en geven hun zekerheid ten behoeve van principiële basisbehoeften daarmee uit handen. Dit geldt ook voor bepaalde beslissingen van overheden. Zij leiden vervolgens een buitengewoon verlies als ze deze principiële waarden die gegrondvest zijn in hun kapitaalvermogen, poreus maken of zelfs vernietigen.

Arm en rijk

Het verschil tussen rijk en arm wordt weer controversiëler. Dat veroorzaakt in bepaalde groepen mensen steeds meer innerlijk verdriet, omdat de competentie om financieel gemakzuchtiger te kunnen leven, welbeschoren is aan enkelingen die het geld incompetent beheren, waardoor het de grotere gemeenschap niet ten goede komt. Dat wil nog niet zeggen dat enkelingen niet financieel rijker kunnen zijn. Het geeft aan dat financiën niet altijd op een positieve wijze ingezet worden om de maatschappij als geheel te versterken. Niet iedereen heeft de kwaliteiten om geld goed te kunnen genereren en beheren.

Sommige mensen hebben andere kwaliteiten. De wereld kent en heeft vele duizenden miljoenen kwaliteiten. Het is echter alsof de kwaliteit van geld beheren en geld aantrekken niet gelijk geschaald worden met de andere kwaliteiten die ook uitstekend zijn.

Het is goed om op een heel wezenlijk niveau te zien dat iedereen begiftigd is met de eigen kwaliteit en dat er gelukkig een grote diversiteit van kwaliteiten is. Deze kwaliteiten zijn niet alleen belangrijk voor het individu, maar hebben ook altijd iets te betekenen voor de gemeenschap. Het is belangrijk te weten dat als er arrogantie is naar mensen toe die niet het talent van de geldwinning hebben, dat men daarmee de armoede en de rijkdom verschillen zo groot uitmeet, dat je ook iets fundamenteels ontwricht. Namelijk dat waar de optelsommen van de talenten een gezonde gemeenschap vormen.

Er is ook een aantal mensen die veel geld hebben maar het bijzonder getalenteerd uitzetten op gebieden waar, in de wereld en naar mensen of projecten toe, geld nodig is. Om iets bijzonders te laten gebeuren wat anders niet zou gebeuren. Dat is ook de essentie van financiële stromen: je mag er uit putten, voor alles wat jouw gave nodig heeft om er te kunnen zijn en zich positief voor de wereld in te zetten.

Geld is slechts een middel om wezenlijke doelen te vertolken en te verwezenlijken. Meer als dat kan het niet zijn. Dus daar waar het steeds het wezenlijke doel voorbij streeft, daar gaan zaken, ook voor de hele wereldeconomie, niet goed.

De toekomst voorspellen

De titel "De Toekomst van een Wezenlijk Waardevast Bestel" impliceert dat er uitspraken worden gedaan over (mogelijke) toekomstige ontwikkelingen. Omdat voorspellen een nogal kritisch proces is en niemand volledige zekerheid heeft over de toekomst, staan we even stil bij de kunst van het voorspellen.

Toekomst voorspellen is van alle tijden. De wens van de mens om de toekomst te kennen is bijna altijd ingegeven door de onzekerheid van- en in zijn bestaan. In de praktijk zien we echter dat zeer veel voorspellingen niet uitkomen. Dit zien we niet alleen in de alternatieve wereld van de paragnosten, maar ook in de reguliere wereld van de politiek en de economie. De belangrijkste reden dat de voorspellingen niet uitkomen is omdat mensen vaak eigengereid zijn. Zij hebben al een denkbeeldige vooringenomenheid gemaakt van de voorspelling die zij graag bewaarheid zien worden.

De doordachtheid van de ideeën over de toekomst stukt vaak bij ongemakken die optreden en die de lijn van het denken verstoren. Door deze beperking kan men niet meer helder waarnemen en wordt de uitkomst geblokkeerd.

Het is maar weinigen gegeven om door de beperkingen heen naar de toekomst te kijken. Men wil daarom vaak om die beperking heen. De mens voelt zich vaak innerlijk vereenzamen wanneer het voorspellingen voor lief neemt, omdat stand in het aangezicht van meer weten, men zich bewuster moet gedragen met een uitkomst waarvan men vooralsnog niet weet hoe die zich feitelijk zal manifesteren binnen het eigen persoonlijke leven. Men hoopt op voorspellingen die in positieve zin aansluiten bij het eigen levensperspectief. Wanneer dit niet het geval is, dus wanneer deze positieve aansluiting er niet is, dan wordt men wankelmoedig in het binnentreden van die nieuwe opdoemende werkelijkheid.

Een andere oorzaak van slechte voorspellingen zijn de rekenfouten die voortkomen uit het feit dat men de afzonderlijke fragmenten die deelgenoot worden van de toekomst niet goed in kaart brengt. Hierdoor kan men de uitkomst niet vertrouwen. Men ziet dan te weinig de afzonderlijke inwerkingen (correlaties) van fragmenten op elkaar, terwijl deze niet als een op zichzelf staand fragmentarisch deel te beleven zijn. In dit kader is het ook zo dat men de veelzeggendheid van afzonderlijke onderwerpen niet kent en ze vervolgens algemeen

geldend maakt voor andere zaken. Dus gradueel plaats je ze op gelijke hoogte terwijl ze niet gelijk zijn.

Het feit dat men vaak gegevens opdiept uit het (verre) verleden, terwijl men de omstandigheden van toen niet doorvoelt beheerst omdat men daar niet in doorleefdheid in gestaan heeft, is ook iets wat voorspellingen onbetrouwbaar maakt. Je werkt met raamwerken van dat tijdsperk, maar niet met de belevingshaard. Dat maakt dat de raamwerken slechts een gedachteoptie zijn van hoe het feitelijk was en aanvoelde. Daarnaast zal iedere onderzoeker, het inkleuren via zijn eigen bril. Echter, wil men zuiver in alle helderheid toekomstwaardige berichten afgeven, dan dient men voorbij het "eigen ik" weten te spreken.

Iedere tijd heeft in dit opzicht een **eigen tijdgeest**. Het ligt uiterst gevoelig om de tijdgeest te benoemen van een periode die nog moet komen, omdat men de tijdgeest terugwerkend wel kan herkennen, maar de haast onbenoembare tijdgeest van dat wat nog gaat geschieden, heeft een potentiële waarde in de samenhangende delen van de toekomstvoorspelling.

Meer filosofisch zou je kunnen stellen dat wij denken in een lineaire tijdsbeleving terwijl er een meer-dimensionele tijdsbeleving gaande is. Deze is gaande tot in het oneindige en hoe oneindiger hoe minder tijdsgevoelig tijd blijkt te zijn. Dimensies van de geest, die veelal niet onderkend worden in het menselijk verloop van zaken te bezien, worden menigmaal niet meegenomen binnen kansberekeningen zoals deze nú geldig zijn.

Voor meer informatie zie de website van Jan de Dood: www.dedood.nu. U kunt Dhr. de Dood ook mailen: jacobusdedood@hetnet.nl

Tevens kunt u het boek "De Toekomst van een Wezenlijk Waardevast Bestel" van Marieke de Vrij en Jan J.Ph.M. de Dood bestellen via www.devrijemare.org voor 19,95 euro.

Dit artikel is afkomstig uit Nieuwsbrief van Stichting De Vrije Mare, nr. 19, sept-dec 2008.